

HYVINVOINTIVALTIO

YH 1 KPL 5-7

SUOMEN VÄESTÖ

- Meitä on noin **5,5** miljoonaa
- Suomalaisten syntyvyys vähenee: perheessä **1,4** lasta, äidiksi **30**-vuotiaana
- Maahanmuuton ansiosta väkiluku pysyy ennallaan
- Kaksikielisyys: ruotsia puhuu **5 %**
- Saamelaiset EU:n ainoa alkuperäiskansa, heitä **10.000** Suomessa

MAAHAN- JA MAASTAMUUTTO

- **Sisäinen muutto:** 90% Suomesta tyhjenemässä
- **Ulkoinen muutto:** Miljoona suomalaista muuttanut maasta, heistä 600.000 Ruotsiin
- Myös Kanada, USA ja Australia ovat vetäneet
- 1970-luvulla **maahantulijoita:** Vietnam ja Chile
- Nyt noin 220.000 ulkomaalaista Suomessa:
  - Venäjä, Viro, Ruotsi
  - Somalit, irakilaiset, thaimaalaiset

ERILAISIA TULIJOITA

- **Siirtolainen:** työperäinen maahanmuutto
- **Turvapaikanhakija:** hakee turvapaikkaa ja oleskelulupaa, jos myönnetään: **pakolainen**
- **Kiintiöpakolainen:** statuksen saanut, kiintiö **500/vuosi**, haetaan pakolaisleireiltä (ennen 1000 / vuosi)

TURVAPAIKANHAKIJAT

- Määrä seurailee kriisejä
- 1990-luvulla Somalian ja Jugoslavian sisällissodat
- 2000-luvulla sodat Irakissa ja Afganistanissa
- Arabikevään kuohunta, Syyrian sisällissota ja Ukrainan sota
- Suomi ei ole missään vaiheessa ollut pakolaisvirtojen merkittävä kohtemaa.

ENSIMMÄISET PAKOLAISET

- 1973–1974 oikeistodiktatuuria paenneita chileläisiä 180
- 1979 alkaen kommunistihallintoa paenneita vietnamilaisia 800
- 1985 alkaen vuosittain 1000 kiintiöpakolaista
- 1989 Suomessa asui 21 000 ulkomaalaista, lähinnä Euroopasta
- 1990 alkaen somaleita

SOMALIT

- 1988 alkoi Somalian sisällissota
- 1990 Suomeen tuli noin 1 500 somalialaista turvapaikanhakijaa Neuvostoliitosta
- 1991–1992 tahti jatkui vilkkaana
- Suomessa oli tuolloin syvä lama.
Humanitaarista maahanmuuttoa kritisoitiin.
Keskusteluun tuli ”Suomi ensin” -kaikuja.

VUONNA 2025

- Yhteensä 660 000 ulkomaalaistaustaisia
- Venäläisiä ja virolaisia eniten: 180 000
- Somalit neljänneksi suurin ryhmä: 27 999
- Heistä 11 336 syntynyt Suomessa
- Suomessa afrikkalaisten kokema rasismi on EU:n huipputasoa
- Esim. työhaastatteluun pääsy on vaikeaa.

HYVINVOINTIVALTIO (Kela)

- Lapsilisä, neuvola ja hoitoavustukset
- Ilmainen peruskoulutus ja 2.aste (18-v.)
- Opintotuki
- Työttömyyskorvaukset
- Terveysten ja sairauden hoito
- Eläke
- Toimeentulotuki, vammaistuki ym.

ERI VALTIOISSA ERILAISIA MALLEJA

- Pohjoismainen malli: **valtio maksaa**
- Keskieurooppalainen malli: **firma maksaa**
- Angloamerikkalainen malli: **pärjää omillasi!**
- Etelä-Euroopan malli:
perhe hoitaa homman
- Kummeli:
Artisti maksaa

MINNE VALTION RAHAT MENEVÄT?

KAKSI TAPAA HOITAA HYVINVOINTI

- **1. Julkiset palvelut**
- **2. Tulonsiirrot**
- Rahoitus verotuloilla: *”otetaan rikkailta ja annetaan köyhille”* = **tulonsiirto**
- **SoTe** = Sosiaali- ja terveyshuolto ovat suurimmat rahasyöpöt
  - *Avuksi isot yksiköt ja yksityistäminen eli sote-uudistus?*

MITEN TALOUS TASAPAINOON?

- Tulot ja menot yhtä suuriksi
- Pienennetäänkö menoja vai kasvatetaanko tuloja?
- Menojen pienennys = **pienennetään tukia / huononnetaan sairaanhoitoa**
- Tulojen kasvatus = **lisää veroja / nostetaan tavaroiden hintoja**

MISTÄ VALTIO SAA RAHAA?

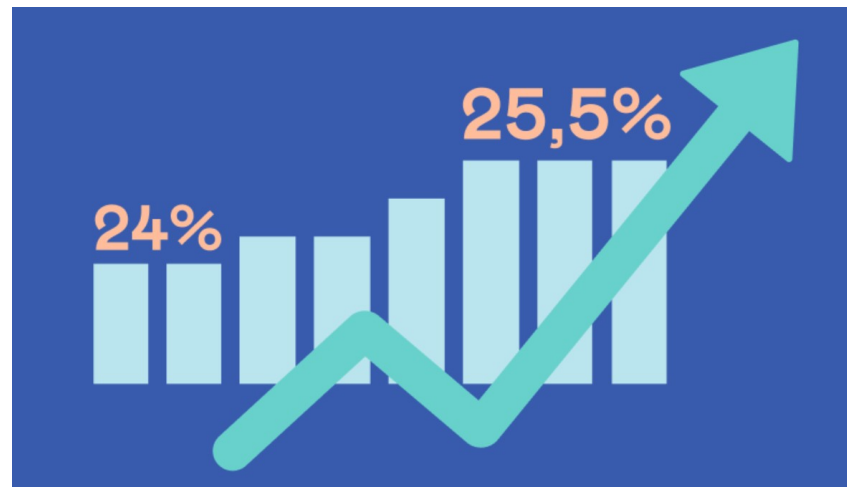

TULOVERO

ARVON-
LISÄVERO

ERILAISIA VEROJA

- **Progressiivinen vero:** veroprosentti kasvaa tulojen kasvaessa
- **Tasaver:** kunnallisvero on kaikille kuntalaisille sama, mutta vaihtelee eri kuntien välillä
- **Arvonlisävero** on tasaver
- **Tasaver** suosii rikkaita, **progressiivinen vero** köyhiä

ERILAISIA VEROJA

KASVAA
TULOJEN
MYÖTÄ

SUOSII
KÖYHIÄ

KAIKILLE
SAMA

SUOSII
RIKKAITA

PALKASTA

TULOVERO

ARVON-
LISÄVERO

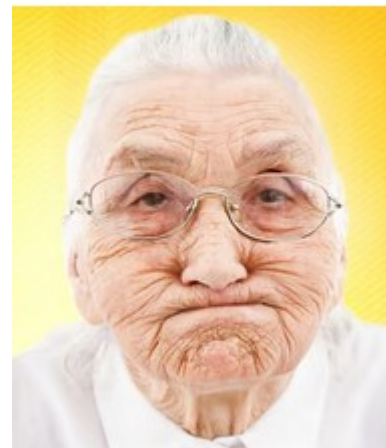
OSTOKSISTA

SATASEN TULOSTA
VIEDÄÄN 10%
TONNIN TULOSTA 30%

OSTOSTEN VERO ON 50€
OLIPA PALKKA SITTEEN 100 €
TAI 1000 €

KESTÄVYYSSVAJE

- **Kestävyyssvaje** = valtion menot kasvavat ja tulot vähenevät
  - Noin 8 mrd €
- **Väestöllinen huoltosuhde**: yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa (nyt $\frac{1}{4}$ väestöstä)
- **Taloudellinen huoltosuhde**: työssäkäyvien määrä vähenee
  - Työperäinen maahanmuutto
  - Eläkeiän nostaminen
  - Opiskeluaikojen lyhentäminen

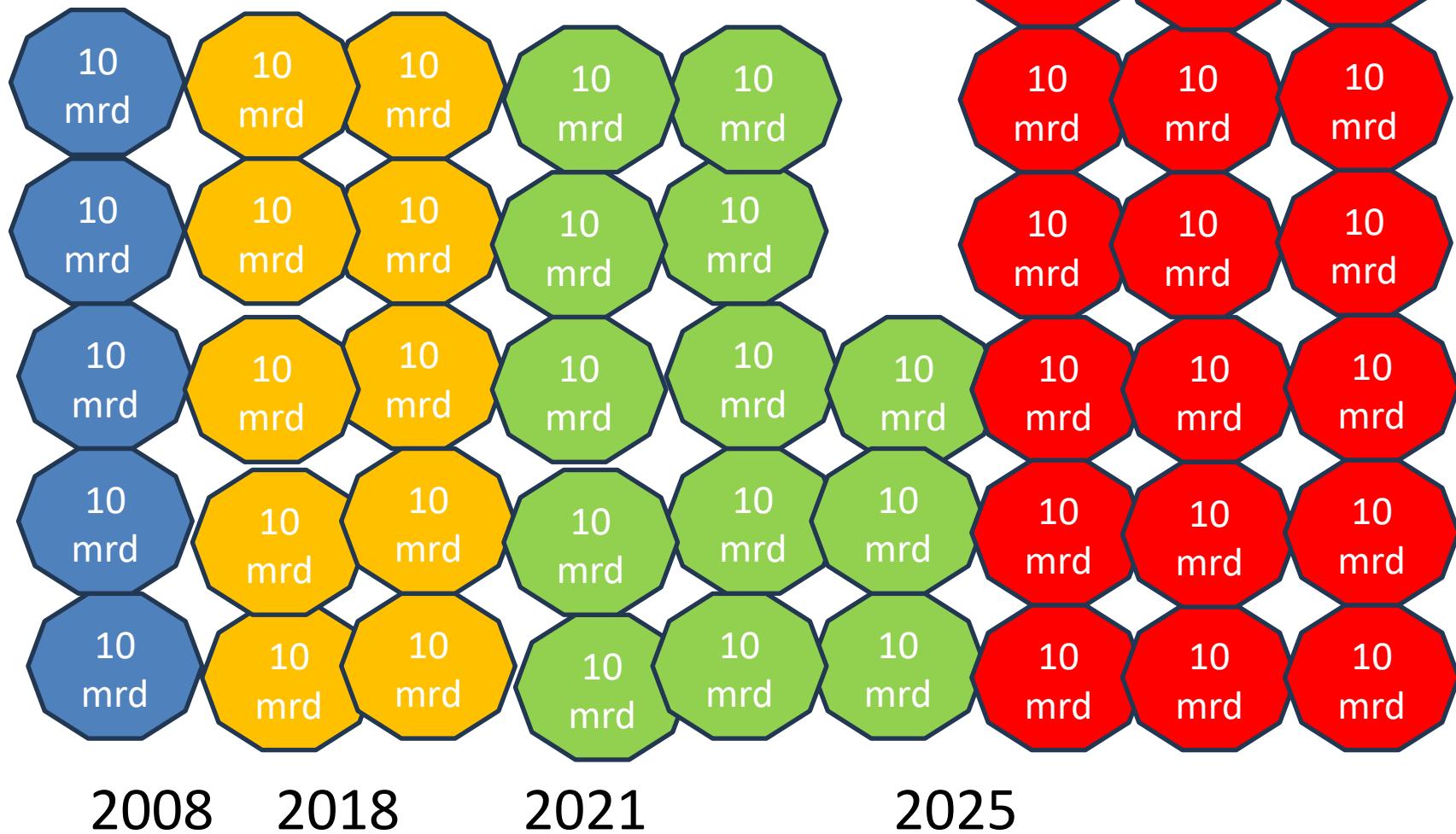

SUOMEN VELKA?

- Meitä on 5 miljoonaa
- 10 Miljardia velkaa jaettuna 5 milj. = 2000 €
- Montako 2000 € pottia sinulla on valtion velkaa?

VALTION VELKA

VALTIONVELKA / velkakello.fi

- Sinulla on valtionvelkaa 33 500 euroa!
- Viime vuonna pelkkiin velan korkoihin meni Suomella 3 miljardia euroa.

VASEMMISTO VAI OIKEISTO: päinvastaiset korjausehdotukset

VASEMMISTO

- Köyhien ja heikkojen asialla
- Robin Hood: ryöstää rikkailta ja antaa köyhille
- Keino: tuloveron korotus (enemmän tienaavilta)
- Seuraus: varaa maksaa enemmän tukia

OIKEISTO

- Keskituloisten ja hyvätuloisten asialla
- "Jokainen on oman onnensa seppä."
- Olet palkkasi ansainnut: tuloveron lasku
- Seuraus: varaa maksaa vähemmän tukia

